

НАЦИОНАЛНИ РАЗХОДИ ЗА МЕРКИТЕ, ВКЛЮЧЕНИ В ПРОГРАМИТЕ ОТ МЕРКИ НА ПУРБ 2016-2021

1. Метод за изчисляване на средствата

Представена е информация за разходите в млн. евро за изпълнение на мерки в периода 1.1.2016 до 31.12.2021 г. Разходите за изпълнение на мерките са в размер на 2 925,464 млн. евро, от които 2 774,081 млн. евро са средства, предоставени от ЕС. Инвестиционни разходи, включени в общите са в размер на 1 426,73 млн. евро, от които 1000,761 млн. евро са средства, предоставени от ЕС.

В разходите е включена информация за разходите за мерки, финансирани чрез средства на ЕС, национални програми, донорски програми, финансиране чрез таксите по водите, средства от държавния бюджет и частична информация за частни инвестиции. Информацията включва изразходвани средства за изпълнение на приключили проекти в посочения период и частична информация за средства за оперативни дейности. Информацията за средствата за оперативни дейности, включващи контрол, прилагане на мерки при разрешителен режим, дейности по поддръжка и др., както и за средствата за някои финансирани дейности, не е пълна, тъй като част от нея не се систематизира по конкретни мерки, съобразно ПУРБ.

Представените разходи са сумирани на национално ниво, тъй като не всички разходи се систематизират на басейново ниво и не могат да бъдат разпределени между четирите района за басейново управление.

В Таблица 1 по-долу са представени разходите, разпределени по ключов тип мярка и информация за националните мерки, включени в тази мярка. Посочената обща стойност е представена, заедно с включените в тях предоставени европейски средства и частни инвестиции.

Таблица 1: Разходи за мерките от ПУРБ за периода 2016-2021 г. в млн. евро

Ключов тип мярка	Национални мерки	Обща стойност 2016-2021 (млн. евро)	от която дял на ЕС (млн. евро)
КТМ 1	Доизграждане на канализационни системи и изграждане и реконструкция на пречиствателни станции за отпадъчни води от населени места	1 077,918	582,983
КТМ 2	Намаляване на замърсяването с нитрати от земеделски източници	3,091	1,108
КТМ 4	Разработване и изпълнение на програми за ограничаване на замърсяването от минали дейности и рекултивация на терени от минна дейност	3,533	0,000
КТМ 7	Провеждане на контрол на водовземанията и спазване на екологичния отток	0,484	0,000
КТМ 8	Реконструкция на водопреносната система за обществено питейно-битово водоснабдяване и изграждане на пречиствателна станция за питейни води	1 562,236	378,687

	Мерки за намаляване на загубите на вода от хидромелиоративните системи и за подобряване и възстановяване на напоителната инфраструктура	2,080	1,031
КТМ 13	Мерки за опазване на питейната вода	0,001	0
КТМ 14	Проучвания, информационни системи, изготвяне на проекти за инвестиционни дейности, научни изследвания, свързани с води	112,337	63,062
КТМ 15	Обезвреждане на забранени, негодни за употреба и с изтекъл срок на годност пестициди и събиране на информация за оценка на тенденциите в изменение на концентрациите на замърсители в седимент и биота	28,251	3,008
КТМ 16	Изпълнение на проекти за изграждане, реконструкция, модернизация на индустриални ПСОВ (вкл. минна дейност), забл.: няма налична информация	0,000	0,000
КТМ 18	Мерки за борба срещу инвазивни видове	0,249	0,050
КТМ 20	Провеждане на контрол върху нерегламентирания улов на риба	6,969	0,011
КТМ 21	Изпълнение на проекти за закриване на депа за битови отпадъци и управление на производствени отпадъци	116,572	27,247
КТМ 23	Създаване и възстановяване на влажни зони	11,742	10,813
Обща стойност (млн. евро):		2 925,464	1 068,00
от които инвестиционни разходи (млн. евро)		2 774,081	1000,761

2. Публични или частно финансирани разходи

Отчетените разходи включват главно публични средства, които представляват средства от национални източници и средства от ЕС. Въпреки усилията някои разходи не са предоставени, тъй като дейностите са относими и към други сектори и изисквания и не се събират по отделно за дейности, свързани с води и мерки в ПУРБ.

Включени са и частни средства, които са само частично събрани. Мерките, финансирани с частни средства, са за дейности на водоползвателите от частния сектор относно съоръжения за опазване на водите от замърсяване, инвестиции за ефективно използване на водата и за оперативни разходи.

Инвестициите за изграждане на необходимите канализационни мрежи и ПСОВ за отпадъчните води от населените места се осигуряват главно чрез предоставяне на средства от европейски фондове, от държавата и от таксите на водоползвателите. Частните средства по тези дейности са предимно за текущи експлоатационни разходи и съфинансиране от ВиК операторите.

3. Фактори, които могат да повлияят на разходите

Колективните усилия, свързани с мерки за подобряване на хидроморфология и зони за защита на водите, важни за опазване на биоразнообразието като изграждане/възстановяване на влажни зони, възстановяване на естественото състояние на реките и залесяване се основават на доброволчеството и нямат задължителен характер. Също така за тях няма насочено целево

финансиране на европейски или национални средства и зависят от инициатива за разработване на проекти, вкл. и пилотни проекти. Други мерки също свързани с хидроморфологията по отношение на непрекъснатостта на реките (изграждане и реконструкция на рибни проходи) зависят само от частни инвестиции. Информацията за тях не е събрана и включена в изчисленията.

По отношение на мерките, свързани с доизграждане на канализационните системи и ПСОВ и постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕС има затруднения при изпълнението, поради липса на достатъчно финансов ресурс. Често при осигурено финансиране се натрупва забавяне в изпълнението поради градоустройствени или съдебни процедури.

Усилията за пречистване на отпадъчни води и доизграждането на канализационни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) следва да се финансират от общинските бюджети или изцяло или частично чрез цената за услугите за отвеждане и пречистване. Предвид обстоятелството, че на много места е достигнат прага на социалната поносимост на цената на ВиК услугите, необходимите инвестиции не могат да бъдат осигурени чрез цената на услугата, която заплащат потребителите, като основният източник на финансиране остава безвъзмездна помощ.

За програмен период 2014-2020 г. от ОПОС към края на 2021 г. са предоставени 926, 28 милиона евро за изграждане и реконструкция на ВиК системи и са изплатени 409,6 млн. евро.

Също така за укрепване на капацитета на ВиК операторите и за разработване на Регионални прединвестиционни проучвания (РПИП) за програмен период 2014-2020 е са предоставени средства от Оперативна програма „Околна среда“ на Министерството на регионалното развитие и благоустройството, отговорно за провеждане на политиката във ВиК сектора. В периода на ПУРБ са разработени 22 РПИП. На база на последните разработени 7 РПИП ще се изпълняват проекти за ВиК в цикъла на ПУРБ 2022-2027 за агломерации над 10 000еж .

Предвид необходимостта от осигуряване на финансови средства за постигане на съответствие с изискванията на Директивата за градските пречиствателни станции с по - бързи темпове, в края на 2018 г. са приети нови приоритети за отпускане на безвъзмездна финансова помощ от Предприятието за управление на дейности за опазване на околната среда (ПУДООС), като финансовия ресурс се насочва към агломерации, които не са постигнали съответствие с изискванията на директива 91/271/ЕС (както за агломерации с над 10 000 е.ж, така също и за агломерации между 2000 и 10 000 е.ж.). Тъй като тези средства са изключително ограничени е въведена методика, която да позволи приоритизиране на проектите, отчитайки състоянието на водното тяло, в което зауства или ще зауства канализационната система и големината на товара, който се генерира с отпадъчните води от населените места с цел подпомагане постигане на целите на директива 2000/60/ЕС. Чрез ПУДООС за периода 2003-2021 г. са предоставени общо 378,2 млн. евро за реконструкция и изграждане на ВиК системи.

Изграждането на необходимата инфраструктура за събиране и пречистване на отпадъчните води от населените места е основно задължение на общините и ВиК дружествата и предвид, ограничените им бюджети и липсата на финансов механизъм за предоставяне на целеви средства за достигане на съответствие с поетите ангажменти на страната с Договора за присъединяване е видно, че средствата за изграждане на ВиК инфраструктура се осигуряват основно чрез Оперативна програма „Околна среда“.

Средствата от ОПОС за изграждане на ВиК инфраструктура за периода 2014 - 2020 г. са насочени само към агломерации с над 10 000 Е.Ж.

Съгласно предвиденото при приемането на Планове за управление на речните басейни за периода 2016-2021 г. финансирането на всички мерки е в рамките на утвърдените разходи по бюджетите на отговорните ведомства и чрез финансиране от оперативни и други програми.

4. Планирани разходи за ПУРБ за периода 2022 – 2027 г.

Индикативните стойности на програмите от мерки в ПУРБ 2022-2027 г. са както следва:

- ПУРБ на Дунавски район: 932 млн. евро
- ПУРБ на Черноморски район 314 млн. евро
- ПУРБ на Източнобеломорски район 588 млн. евро
- ПУРБ на Западнбеломорски район 605 млн. евро

На национално ниво планираните разходи за програмите от мерки са в размер на 2 439 млн. евро.

При остойностяването на програмите от мерки не са остойностени всички видове мерки, напр. административни и контролни мерки на различни институции, необходимите средства за мониторинг и др., както и мерки за осигуряване на проводимост на реките, които се реализират чрез частни инвестиции, мерки, свързани с рекултивация, някои мерки за водоснабдителни и канализационни услуги и др.

Планирано е необходимото финансиране за изпълнение на мерките от ПУРБ да се предвижда ежегодно от съответните отговорни ведомства/министерства в рамките на процедурата по бюджета за съответната година, както и чрез финансиране от програми на Европейския съюз и други програми.

Предвид на нарастващата инфлация предвидените индикативни стойности за необходимите средства за изпълнение на мерките в ПУРБ може да се окажат занижени.